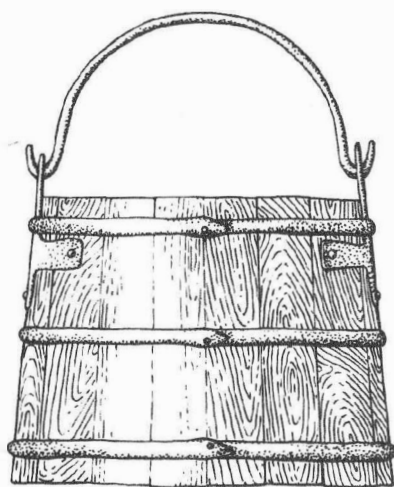

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

EIN OBJEKT AUS DER JUNGEREN BRONZEZEIT BEI TETČICE /okr. Brno-venkov/

Josef Unger, AÚ ČSAV Brno

Auf der bekannten jungbronzezeitlichen Siedlung¹ zum Grossteil durch die Ziegelei bei Tetčice zerstört, hat man im südlichen Abhäng eine ca. zur Hälfte erhaltene Vorratsgrube im Durchmesser oben von 1,6 m und unten 1,7 m, mit geradem Boden, in einer Tiefe von 1,2 m von der Oberfläche entdeckt. Die Ausfüllung bildete schwarzbraune Erde mit Lehmewurfbrocken, Scherben und Holzkohlepartikeln.

Anmerkung:

1 J. Říhovský, Sídliště z počátku mladší doby bronzové v Tetčicích, AR 14, 1962, 464-470.

DOPLNĚK K NÁLEZUM LUŽICKÉ KULTURY Z NÁMĚŠTĚ NA HANĚ /okr. Olomouc/

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 11, 12/

V Přehledu výzkumů za rok 1967 byly uvedeny jak neolitické, tak lužické nálezy, které byly zjištěny při stavbě domu v trati Valník¹. Teprve v letošním roce byly v pozůstalosti dr. Karla Ludikovského, CSc zjištěny z tehdejších nálezů střepy, které nesou označení jáma 6. Další údaje nejsou již zachyceny, jen je uvedena hloubka nálezů 0,6 m. Zřejmě mezi neolitickými jámami byla i jedna jáma lužické kultury. To, co je z obsahu jámy uchováno, jednoznačně ukazuje, že se jednalo o sídlištní objekt. Jstou to střepy z mís /13-21/2, z menší vázovité nádoby /22/, amfor /23, 25-33/, jedné téměř celé amfory /24/, zlomky hrubší užitkové keramiky /35-42/ a fragment cedníku /34/. Z jámy byl vyzvednut rovněž kus mlýnského kamene /43/, mazanice /44-46/ a zvířecí kosti /47, 48/. Pro typologické posouzení jsou důležité střepy z amfor, zatímco ostatní typy nádob nemají již výraznější známky a je je možno posoudit jen jako keramiku z halštatského období. Pokud se daly posoudit tvary dochovaných částí amfor, pak je zde zastoupeno nevýrazné až splývavé modelování přechodů hrdel do výdutí, které vylučuje, že tyto nádoby mohly pocházet z počátků halštatského období³. Totéž ukazuje i výzdoba, v níž je zastoupen klínový vzor sestavený ze širokých svazků rýh /25/, jak bývá na amforách doplňujícího stupně. Na druhé straně nahrazení klínového vzoru jednoduššími klikatkovými /24, 26/ se vyskytuje až v následujícím zdobném stupni. Dolíky a žlábková kolečka se od doplňujícího stupně nahrazovala jinými vzory, jako na příklad oblouky /23/ a ve zdobném stupni pak bylo dosahováno zvýraznění především uplatněním plastických pupíků /24/. Velké žlábkové kolečko z výdutě /27/ je prvkem užívaným již na konci středního /slezského/ stupně a předcházejícím do počátečních stupňů halštatských; proto mohlo jít spíše o nádobu doplňujícího stupně. Svislé žlábkování výdutí amfor je zaznamenáno od klasického stupně a končí ve stupni zdobném právě v takto nezřetelném provedení /23, 28/. Doplnění klínových a trojúhelníkových výzdobných prvků dolíčky ve vrcholech představuje ve zdobném stupni redukcí linií dolíček, které byly rozšířeny v předešlém doplňujícím stupni. Lze tedy stanovit, že zásyp jámy vznikl nanejvýše v rozsahu dvou vývojových stupňů halštatského období, a to doplňujícího a zdobného.

To, že se jedná o sídlištní nález, pozměňuje údaje o této lokalitě. Na základě starších nálezů byla vyslovena domněnka⁴, že až sem sahalo pohřebiště lokalizované do prostoru nádraží a železniční tratě. Nyní je jisté, že poblíž tohoto pohřebiště se rozkládalo i sídliště.

Poznámky:

- 1 R. Tichý, Neolitické a mladší nálezy z Náměště n. Hané, PV 1967, Brno 1968, 7-8; J. Nekvasil, K nálezům lužické kultury z Náměště na Hané, PV 1967, Brno 1968, 43-45.
- 2 Uvedená čísla jsou inventární, navazující na čísla předchozích nálezů a určena podle klíče AÚ ČSAV Brno.
- 3 Analogie k výzdobě jsou vzaty z: J. Nekvasil, Początki-halstattyzacji morawskiej grupy kultury lużyckiej, Silesia Antiqua 25, 1983, 61-83.
- 4 viz pozn. 1.

Nachtrag zu den Funden der Lausitzer Kultur aus Náměšť na Hané /Bez. Olomouc/. Im Nachlaß von Dr. K. Ludikovský, CSc, wurde der Inhalt von Grube 6 aus der Grabung im Jahre 1967 festgestellt. Es handelt sich verlässlich um einen Siedlungsfund aus der ergänzenden und verzierenden Stufe des hallstattzeitlichen Abschnittes der Lausitzer Kultur.

HRADISKO LIDU S KULTUROU LUŽICKÝCH POPELNICOVÝCH POLÍ V ČEKYNI /okr. Přerov/

Drahomíra Kaliszová, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

/Obr. 13:1-8/

Hradisko v Přerově-Čekyni uvedl do literatury již J. Knies v r. 1894¹, nebylo však nikdy zkoumáno ani

z něj nebyly známy žádné nálezy. V tomto smyslu o něm psal V. Dohnal². Sondáž měla získat materiál, který by umožnil časové a kulturní zařazení hradiska.

Hradisko zhruba trojúhelníkovitého tvaru zaujímá polohu na jednom z výběžků Oderských vrchů - Tršické pahorkatiny, v nadmořské výšce 279 m. Lesní trať zvaná Hradisko leží na ostrožně mezi levým břehem potoka Olešnice a jeho bezejmenným přítokem, severně od vesnice Čekyně, nad vidlicí silnice z Čekyně do Penčic a lesní cesty z Čekyně do Zábeštní Lhoty. Opevnění se jeví jako výrazný val, převyšující o 2 až 3 m terén na vnější straně a o necelý metr nad vnitřní plochou hradiska. Dosahuje až nad hranu obou strmých bočních svahů, na jižní špičce, kde je svah mírnější a kudy dnes stoupá pěšina, byl zřejmě terén pod opevněním uměle snížen, a na straně severozápadní, kde ostrožna přechází v táhlý hřbet kopce, je ve vzdálenosti asi 60 m další, nižší val, přetínající hřbet ostrožny až po svahy. Na vnější straně obou opevnění je znatelný příkop. 115 m severoseverozápadním směrem od hradiska je v lese viditelná oválná mohyla, asi 1 m vysoká, uprostřed prořatá lesní cestou. Po straně nad silnicí stoupá na hradisko úvozová cesta, která do něj ústí dnes nepoužívaným, zarostlým vjezdem na jihozápadní straně hradiska. Terén hradiska se snižuje od nejvyšší části zhruba uprostřed k nižší části jižní a nejnižší jihovýchodní.

Položili jsme celkem 15 sond, jimiž jsme jednak protali obě opevnění, jednak jsme jimi sondovali na ploše hradiska a v mohyle. Vnější opevnění tvoří sypaný val, dnes převyšující terén pouze o metr. Vnitřní opevnění v místě sondy, tj. v severní části, tvořila uměle skopaná drodivá skála a necelý metr hluboký příkop, jen ze třetiny zanesený. Jiné prvky opevnění jsme nenašli. Vnější val byl bez nálezů, v příkopu vnitřního opevnění, stejně jako v sondách na ploše hradiska se nacházela keramika z konce pozdní doby bronzové až počátku doby halštatské, tedy ze stupňů HB a HC. Nikde na hradisku nebyla kulturní vrstva, nálezy byly roztroušené v šedožluté lesní hlíně, mocné 20-40 cm, pod níž bylo podloží, tvořené na většině plochy hradiska drodivou skálou, jen v nejnižších místech a vně hradiska hlínou podobnou spraši. Ojedinelé se vyskytly i eneolitické střepy. Půdní podmínky dovolily zachování jen kamenů, mazanice a keramiky, vesměs špatné kvality, s odřeným povrchem, drodivé. V sondě 11 jsme zachytili podlahu obdélníkové chaty o rozměrech 4 x 3,5 m z plochých kamenů skládaných vedle sebe. Při západní straně bylo oválné ohniště velké 0,7 x 1 m poskládané z menších kusů lomové břidlice na hlíně podmazávce. Kameny byly kladeny vějířovitě podle podélné osy, okraje ohniště byly výše než střed. Pod ohništěm i pod podlahou bylo nalezeno množství střepů, jež se však nelišily od keramiky získané nad podlahou. Ani zde se nezachovala rozlišitelná kulturní vrstva. Sonda založená mezi oběma opevněními byla zcela sterilní. Sonda v mohyle prokázala uhlíky a šedou vrstvičku na podloží, násyp nálezy neobsahoval. Byl-li pohřeb uprostřed mohyly, zničila jej lesní cesta, která se zařezává až do podloží.

Hradisko bylo vybudováno na vrcholu přirozeně chráněné ostrožny. Vrchol, tvořený skalním hřbetem, čnějícím nad okolní sprašový terén, byl na severní, západní a jižní straně stesán tak, aby vytvořil příkrou stěnu příkopu, vyhloubeného pod ním do spraše. Na východní straně, kde skalní hřbet nedosahuje až k hraně ostrožny nad potůčkem a kde povrch tvoří spraš, jsme způsob opevnění nezkoumali. Na povrchu se však nijak neodlišuje. Otevřená zůstává otázka vstupu; kromě vjezdu novodobé cesty není opevnění nikde přerušeno.

Poznámky:

- 1 J. Knies, Předhistorické nálezy z pozdní doby slovanské na Moravě, Český lid III, 1984, 460.
- 2 V. Dohnal, Hradisko u Čekyně /okr. Přerov/, PV 1983, Brno 1985, 106-107.

Ein Burgwall der Träger der Lausitzer Urnenfelderkultur in Čekyně /Bez. Přerov/. Die Tastgrabung des Burgwalles zeigte, dass er von Trägern der Lausitzer Urnenfelder - kultur am Ende der Stufe RHB oder am Anfang der Stufe RHC errichtet worden war. Sie erbrachte auch die Entdeckung eines steinernen Fussbodens einer Hütte mit Feuerstelle.

SÍDLIŠTĚ LIDU S KULTUROU LUŽICKÝCH POPELNICOVÝCH POLÍ V BLATCI /okr. Olomouc/

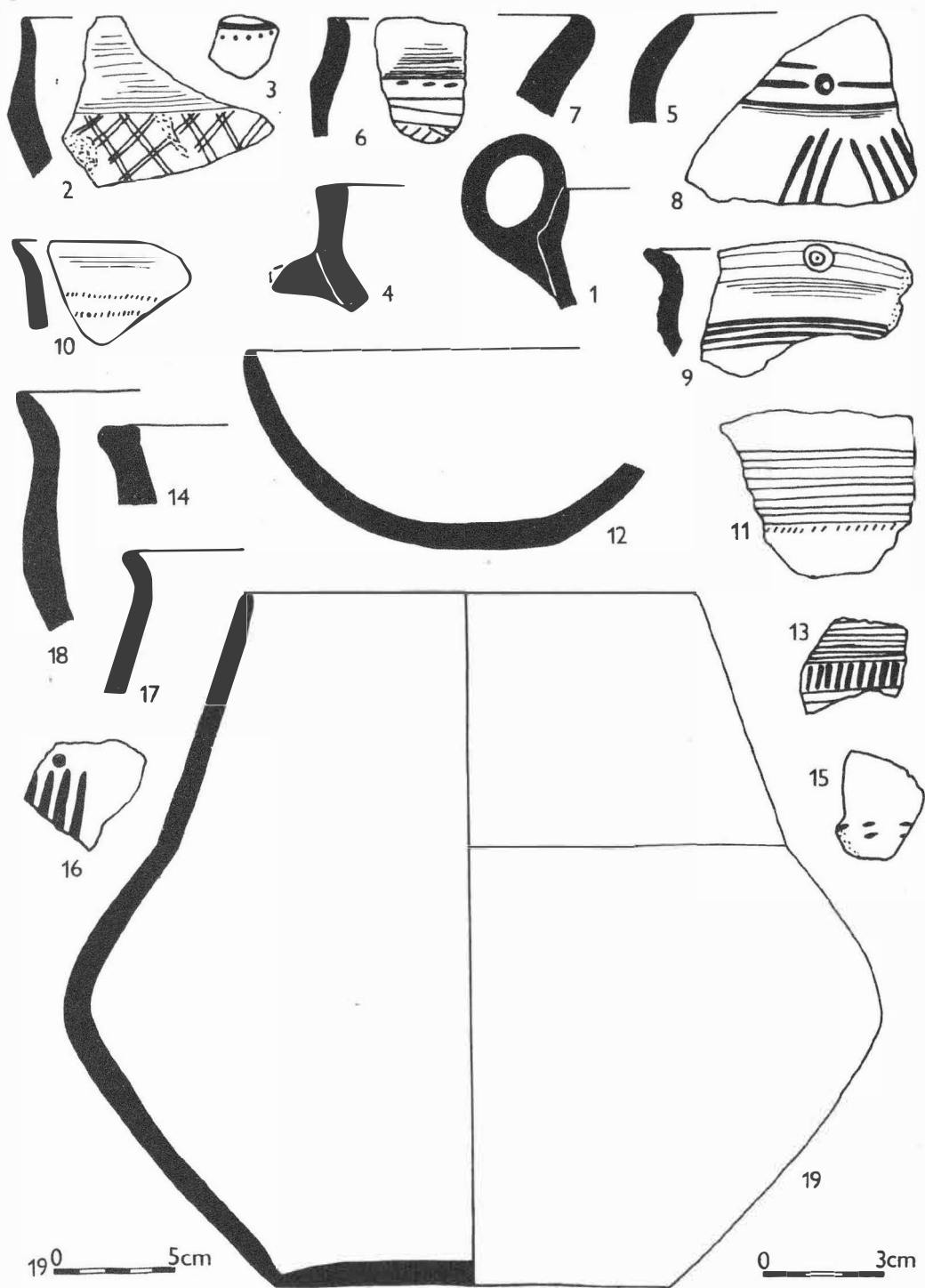
Drahomíra Kaliszová, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

/Obr. 13:9-19/

V srpnu 1984 byli pracovníci archeologického oddělení KVMO upozorněni na narušení kulturních objektů těžbou hlíny v cihelně v Blatci. Lokalita leží na okraji pravobřežní sprašové terasy nad inundací řeky Moravy. Nálezy zde sbírali již členové VSMO, K. Dobeš, M. Chyla a další. V olomouckém muzeu jsou uloženy nálezy z období paleolitu, eneolitu, kultury mohylové, lužických popelnicových polí, latěnu, pražského typu i středověku.

Ve stěně, z níž se těžila cihlářská žlutka, se jasně rýsoval tmavý zásyp dvou jam. Po skrytí blátivých nánosů z plochy připravené k letošní těžbě jsem rozeznala nejasné obrysy 10 objektů. Buldozer, který prováděl skrývku ornice, seřízl větší část objektů, z nichž zůstaly zachovány jen spodní části zahloubené ve spraši do různé hloubky. Při povrchovém sběru jsme našli atypické pravěké střepy, střepy lužické kultury, mladohradištní, středověké i novověké.

Odkryté sídlištní jámy obsahovaly vesměs keramiku kvalitně ostřenou, dobře vypálenou. Podle tvarů a výzdoby ji můžeme zařadit na přelom pozdní doby bronzové a halštatu /RHB/HC/. Pouze objekt č. 7 po-

Obr. 13.

1 - 8 Čekyně /okr. Přerov/. Výběr keramiky z hradiska lužických popelnicových polí. - Keramikauswahl aus dem Burgwall der Lausitzer Kultur. 9 - 19 Blatec /okr. Olomouc/. Výběr keramiky ze sídliště lužických popelnicových polí. - Keramikauswahl aus der Siedlung der Lausitzer Kultur.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě: rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk: VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné